

QUÈ CAL SABER?

LA NEUROBIOLOGIA

El Premi Nobel de Fisiologia o Medicina¹ del 2000 es va concedir conjuntament als investigadors nord-americans Paul Greengard i Eric R. Kandel i al suec Arvid Carlsson, pels seus descobriments sobre la transmissió de senyals en el **sistema nerviós**. La recerca dels guardonats ha permès entendre més bé el funcionament del cervell i desenvolupar fàrmacs per a tractar algunes **malalties nervioses**, com ara la **malaltia de Parkinson**.

Vegem uns quants termes de **neurobiologia** que poden plantejar algun dubte o confusió a l'hora d'escriure'ls:

- **axó** (també **àxon**, **cilindreix** —no pas **cilindroeix* ni **cilindreeix*—, **neurita** o **neuroeix**), masc.; en el català oriental parlat, **axó** es pot confondre amb el seu homòfon **exó**.²
- **sinapsi**, fem.; noteu la terminació sense essa del singular (**sinapsis*).
- **substància grisa** (**escorça** o **còrtex**), fem.; noteu el femení de **gris**, acabat en **-a** (no **substància gris*)
- **tàlem** (no **tàlam*), masc.; en el català oriental, hi pot haver confusió a l'hora d'escriure aquest mot.
- **ventricle** (no **ventrícul*), masc.; però la forma prefixada és **ventriculo-** (ex., **ventriculografia**, **ventriculostomia**), perquè deriva directament del llatí *ventriculus*.
- **líquid cefalorraquídi** (no **líquid cefaloraquídi*), masc.; noteu que duu dues erres perquè els mots compostos formats amb el radical d'origen grec **raqui[o]-** ('columna vertebral') constitueix una de les excepcions establertes per l'ortografia de l'Institut d'Estudis Catalans pel fet de doblar la erra inicial;³ recordem que la regla general és que, quan el so ròtic vibrant [r] apareix entre dues vocals precedit d'un prefix o un radical, s'escriu una sola erra, com en **infraroig** o **osmoregulació**).
- **cervell**, masc.; però l'adjectiu corresponent és **cerebral** (amb be alta), perquè deriva directament del llatí *cerebrum*.
- **astròcit** (no **astrocit*), masc., i **oligodendròcit** (no **oligodendrocit*), masc.; noteu que tots els mots acabats amb **-cit**, forma sufixada del mot grec *kýtos* ('cèl·lula'), són paraules planes.
- **micròglia** (no **microglia*), fem.; noteu que, tot i que parlem de **les neurones** o **els astròcits** (en plural), mai no diem **les micròglies*, sinó que emprem el singular: **la micròglia** o **les cèl·lules de la micròglia**.

1. Noteu l'ús de la conjunció *o*, en comptes de la conjunció *i* en el títol d'aquest premi (vegeu el núm. 109 de QUÈ CAL SABER?).

2. Vegeu també el núm. 130 de QUÈ CAL SABER?

3. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, *Ortografia catalana* (en línia), Barcelona, IEC, 2017, § 2.4.2d.